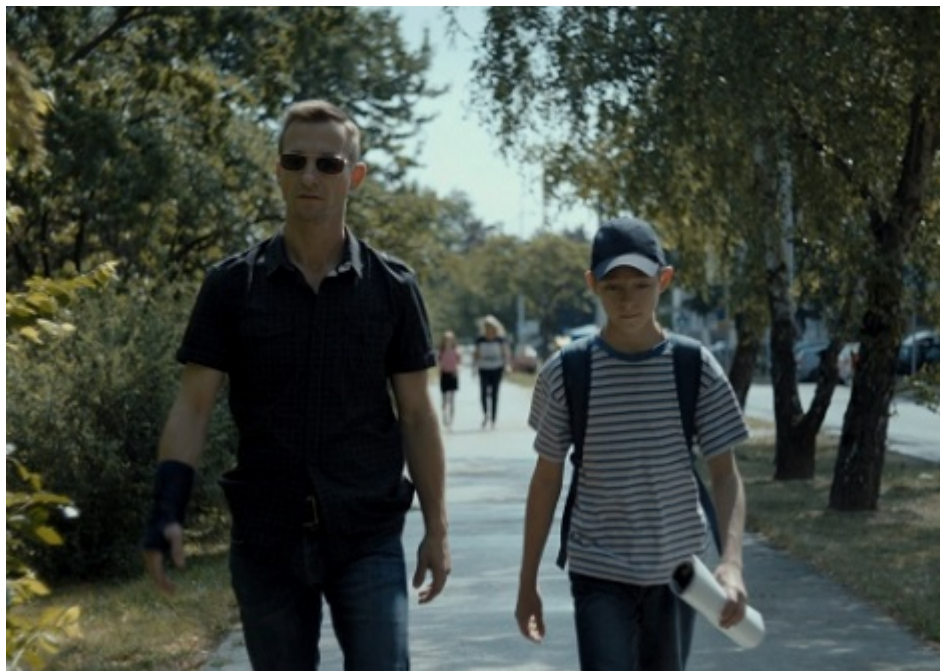

KRIMIĆI IZ CRNIH KRONIKA KAO ODRAZ MRAČNE STVARNOSTI

Kriminalistički žanr u hrvatskom igranom filmu - *Feljton Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću (21.)*

Kriminalistički žanr u suvremenom hrvatskom filmu ima solidan broj uspješnih predstavnika. Popis svakako otvara film *Mali* (2018), a potom su tu i filmovi *Metastaze* (2009) i *Ljudožder vegetarijanac* (2012), *Happy Endings* (2014), *Nije sve u lovi* (2013), *F20* (2019), *Fleke* (2011), *Mrak* (2011), *Hitac* (2013), *Cvijetni trg* (2012), *Most na kraju svijeta* (2014), *Vjetar puše kako hoće* (2014) i na samom dnu *Kradljivac uspomena* (2007).

Izdvojiti ćemo kritički osvrt na najboljih šest.

Mali Antonija Nuića je virtuozno režiran krimić o društvu u raspadu u kojem preživljavaju samo sposobni za rizičan kriminal, u kojem su s vrlo malo likova (u središtu su otac kriminalac i problematični sin) i dramskih motiva dočarani ponori korupcije u koje je ogrezlo hrvatsko društvo. U prvom su planu naizgled svakodnevni rituali, proslava rođendana, opijanja i drogiranja, međutim, na rubovima priče planiraju se ubojstva i premlaćivanja. (Nenad Polimac, *Jutarnji*).

Metastaze (2009) Branka Schmidta, krimić o četvorici kvartovskih frendova koji se ne uspijevaju uklopiti u društvo, film su koji je vratio vjeru hrvatskog filma u sebe, a počela je u njega vjerovati i publika. Riječ je o brzom, dinamičnom, atmosferskom, modernom filmu "za publiku" koji uspijeva odlično balansirati

između tragičnog i komičnog, modernističke režije s dugim kadrovima i kamerom iz ruke koja približava gledatelja postratnoj stvarnosti hrvatskoga društva - sadašnjosti bez izgledne budućnosti (Marko Njegić, *Slobodna Dalmacija*).

U narednom mračnom Schmidtovom filmu *Ljudožder vegetarijanac* (2012), snimljenom po predlošku liječnika Ive Balenovića, glavni lik, beskrupulozni ginekolog Babić (Bitorajac), oličenje je svega lošega u hrvatskome društvu, duboko uvučen u mafijaške poslove. Schmidтови likovi čine se pretjerano nemoralnima, no pogledamo li crnu kroniku, oni su trulo gradivno tkivo našeg društva. Sasvim je to solidan medicinski triler, s jakom glumačkom postavom i vrlo dobrom, dinamičnom fotografijom (Milena Zajović, *Večernji*).

Happy Endings (2014) Darka Šuvaka, redateljski je prvijenac našeg direktora fotografije koji je u dva desetljeća u Americi napravio zapaženu karijeru, no priča o tri sredovječne prijateljice koje žive iznad svojih mogućnosti i u strahu od odmazde kamatara potraže spas u pljačkanju banaka, doima se autentično naše. Čitav film je u prigušenim dramskim tonovima, do završnice, što je velika vrlina (Nenad Polimac, *Jutarnji*),

Nije sve u lovi (2013) Darija Pleića film je o paru mladih koji upadnu u nevolje kad se Robi zbog sportskog klađenja zaduži kod kamatara, a Ana pokušava doći do novca zavodeći bankara. Kritika ga je ocijenila kao zanatski pismeno režiran suvremeni, urbani film mračnijeg diskursa dobrodošao u *mainstream* domaće kinematografije zagušen komedijama i hitovima za djecu i triler za naša teška post-tranzicijska vremena (Marko Njegić, *Slobodna*).

Nenad Polimac najviše je hvalio to što se redatelj drži priče i ne pokušava se nadvisiti iznad nje, ne trudi se oko poruka i metafora, više nastoji nekim detaljima asociirati na zbivanja koja će tek uslijediti, što je pak karakteristika dobrog žanrovskog redatelja.

U filmu *F20* (2019) Arseno Antona Ostojića, nakon sukoba s ocem koji životne tegobe često liječi alkoholom, Martina nagovara Filipa na bijeg na festival na Zrću, i tada na vidjelo izlazi Filipova shizofrenija. Kritika ga je opisala kao psihološki triler usmjeren prije svega prema mladima, domaću mješavinu *Znam što si radila prošlog ljeta* i *Psiha*, film s dosta krvi i šokantnim završetkom (Zoran Vitas, *Večernji list*). *Jutarnji* je pisao da su halucinogeni flešbekovi snimljeni zanimljivo, a akcijske su scene toliko dobre, da središnji akcijski blok filma zanimljivošću bitno nadvisuje scenaristički nerazvijeni finale (Jurica Pavičić).

U žanr bi se svojim krimi-elementima mogle bez problema uvrstiti i krimi-drame *Fine mrtve djevojke* (2002), *S one strane* (2016), dječji filmovi *Koko i duhovi* (2011), *Zagonetni dječak* (2013), *Uzbuna na zelenom vrhu* (2017), *Duh u močvari* (2006), *Šumma summarum* (2010) i indie-film *Jedno ubojstvo za van* (2017).

U društvu u kojem naslovi crnih kronika redovito zauzimaju naslovnice hrvatskih novina, nije neobično da postoji veći interes hrvatskih redatelja za žanr. Zanimljivo je pritom da u prvom desetljeću 21. stoljeća takvih filmova gotovo i nema (s iznimkom propalog *Kradljivca uspomena* Vicka Ruića), da bi potom nakon uspjeha *Metastaza* došlo do procvata žanra, koji je kulminirao s trijumfom filma *Mali Antonija Nuića* na Pulskom filmskom festivalu 2018. godine.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 21. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora